

ПРИНЦИПИ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ЗМІН

Дячков Д. В., кандидат економічних наук, доцент

Вовк М. О., аспірант ПДАА

Сучасний стан суб'єктів господарювання на пострадянському просторі характеризується гострою необхідністю в проведенні широкомасштабної глибокої реструктуризації переважної частини підприємств через високий рівень фізичної та моральної зношеності основних виробничих фондів, застарілі технології та низьку конкурентоспроможність продукції.

За таких умов, на перший план, висуваються завдання вдосконалення методичного інструментарію планування реструктуризації в напрямку забезпечення прозорості та доступності для управлінського персоналу основних процедур розробки стратегії і плану реструктуризації, що і обумовлює актуальність дослідження даної предметної області.

Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» надає визначення: реструктуризації підприємства як здійснення організаційно-господарських, фінансово-економічних, правових, технічних заходів, спрямованих на реорганізацію підприємства, зокрема шляхом його поділу з переходом боргових зобов'язань до юридичної особи, що не підлягає санації, на зміну форми власності, управління, організаційно-правової форми, що сприятиме фінансовому оздоровленню підприємства, підвищенню ефективності виробництва, збільшенню обсягів випуску конкурентоспроможної продукції та повному або частковому задоволенню вимог кредиторів [1].

Таким чином, на рівні підприємства реструктуризація являє собою процес перетворення його діяльності, спрямований на формування та підтримку конкурентних переваг в різних напрямках. Для досягнення цілей реструктуризації необхідний певний набір інструментів, методів та принципів

реструктуризації. Оскільки, реструктуризація носить комплексний, фундаментальний, системний характер, то і спектр можливих принципів надзвичайно широкий. Не претендуючи на вичерпність, запропоновано узагальнений перелік загальних принципів реструктуризації підприємства:

1. Принцип цільової орієнтації. Мета реструктуризації насамперед визначається станом підприємства: рентабельний, передкризовий, кризовий. Реструктуризація підприємства, що знаходиться у кризовій ситуації, здійснюється з метою подолання кризи. Для підприємства, яке знаходиться в передкризовому стані, мета реструктуризації полягає в запобіганні настання кризових явищ. Перетворення рентабельного підприємства необхідне для забезпечення більш високого рівня його розвитку.

2. Принцип комплексності передбачає необхідність всебічного охоплення різних аспектів діяльності підприємства в їх взаємозв'язку.

3. Принцип плановості стверджує про необхідність проведення змін на підприємстві не стихійно, а за заздалегідь складеним планом. Зміни, що здійснюються в межах процесів реструктуризації стосуються основних напрямів діяльності підприємства, і тому повинні відображатися в стратегічних планах підприємства, які конкретизуються через систему тактичних і оперативних планів.

4. Принцип об'єктивності – передбачає наявність інформаційної підтримки процесу реструктуризації. При здійсненні перетворень можна використовувати тільки достовірну інформацію про стан підприємства та факторів впливу навколишнього середовища.

5. Принцип ефективності. Механізм реструктуризації покликаний забезпечити ефективність здійснюваних перетворень, тобто ефект, отриманий внаслідок реструктуризації повинен перевищити витрати на її проведення. Цей принцип безпосередньо пов'язаний із реалізацією принципу цільової орієнтації, оскільки дотримання принципу ефективності можливе у випадку досягнення поставленої мети реструктуризації підприємства.

6. Принцип адаптивності передбачає, що для ефективного функціонування вітчизняних суб'єктів господарювання у нестабільних умовах необхідно адаптувати концепцію перетворень при змінах у зовнішньому середовищі та внутрішньому середовищі підприємства. Адаптивність реструктуризації передбачає можливість пристосування до змін.

7. Принцип ітеративності. Необхідність постійного пристосування вимагає ітеративного, тобто зворотного, зв'язку між елементами процесу реструктуризації. Зворотний зв'язок має інформаційний характер і сприяє координації управлінських дій при здійсненні реструктуризації підприємства.

8. Принцип інваріантності означає наявність альтернативних засобів і методів проведення реструктуризаційних перетворень.

9. Принцип легітимності – суворе дотримання законів та інших правових актів, що регулюють діяльність підприємств [4].

Таким чином, одним з ефективних інструментів трансформації діяльності суб'єктів господарювання в умовах соціально-економічних відносин є реструктуризація. Дотримання принципів реструктуризації дозволяє ставити чіткі орієнтири діяльності, підвищуючи ефективність та конкурентоспроможність економічної системи.

Список використаних джерел:

1. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України, від 14.05.1992, № 2343-XII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>

2. Константинова А. В. Реструктуризація як ефективний засіб виведення підприємств з кризового стану / А. В. Константинова. – 2002. – № 7. – С. 117-119.

3. Мішин С. І. Реструктуризація підприємства як інструмент антикризового управління [Електронний ресурс] / С. І. Мішин // Харківський національний технічний університет сільського господарства ім. П. Василенка – Режим доступу до ресурсу: http://khntusg.com.ua/files/sbornik/vestnik_137/28.pdf. 3

4. Угрімова І.В. Формування механізму комплексної реструктуризації підприємства / І.В.Угрімова // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – № 4 (55). – 2012 С. 137-138